

24.4.2020

Nurmijärven kunta
PL 37
01901 NURMIJÄRVI

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Rajamäen Rajakaarta koskevasta asemakaavan muutoksesta, OAS

HEL 2020-004841 T 10 03 01

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on tutustunut Nurmijärven kunnan lähettämään lausuntopyyntöön asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskien Rajamäen kortteleita 1084, 1041a sekä pysäköinti-, tori-, katu- ja puistoaluetta. Asemakaavan muutos koskee suunnittelualuetta, joka sijaitsee Rajamäen keskustassa. Alue on pääasiassa Rajamäen yläasteen ja lukion käytössä ja siellä sijaitsee myös urheilurakennus Rajakaari. Asemakaavan muutoksen taustalla on harkinta, voidaanko rakennukset säilyttää muuttamatta korjaustoimenpiteillä oleellisesti niiden alkuperäistä luonnetta ja vastavasti huonokuntoisten rakennusten korvaamista uusilla, tarkoitusta vastaavilla tiloilla.

Suunnittelualueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Voimassa olevat asemakaavat ovat vuodelta 1981 ja 2011. Asemakaavoissa alueen käyttötarkoituksina on urheilu- ja opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta, yleistä pysäköintialuetta, autopaikkojen korttelialuetta, voimansiirtoaluetta, kaupunkiaukiota/toria, puistoa, yleiselle jalankululle varattua tiealuetta ja katualuetta.

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on lausunut aiemmin Seitsemän veljeksien koulun ja Rajakaaren purkamishakemuksista (24.2. ja 5.3.2020).

Kaava-alueella sijaitsevan Seitsemän veljeksien koulurakennuksen suunnitteli arkkitehti Einari Teräsvirta ja se valmistui vuosien 1961–62 välillä. Matala, porrastettu koulurakennus edustaa valmistumisajankohdansa laadukasta arkkitehtuuria. Koulu perustettiin vuonna yksityisenä 1960 Rajamäen Yhteiskouluna ja myöhemmin se oli Rajamäen yläaste ja lukio. Alkuperäisen suunnitelman mukainen ensimmäinen rakennusvaihe saatiin valmiiksi 1961. Varsinaisen koulurakennuksen tilat jäivät

24.4.2020

kuitenkin varsin pian pieniksi. Tilanpuutetta korjaamaan valmistui vuonna 1964 "yläsiiveksi" kutsuttu seuraava rakennusvaihe. 1960-luvulla valmistuneen koulukokonaisuuden viereen on rakennettu laajennukseksi erillinen uudisrakennus vuonna 1986. Laajennusosa ei kuulu arvotettuun kokonaisuuteen. Koulurakennus oli osa vaiheittain suunnittelusta, Oy Alkoholiliike Ab:n tukemasta kokonaisuudesta, johon kuuluivat mukaan myös urheiluhalli ja seuratalo. Vuonna 1962 valmistui koulutus- ja harrastusrakennus Rajakaari, jonne sijoittui urheiluhallijuhlasali sekä koulukeittiö ja ruokailutilat. Rakennuksen tunnusomainen piirre on sen voimakaslinjainen kaarikatto ja korkea ikkunaseinä Keskusraitin suuntaan.

Einari Teräsvirta (1914-1995) on arkkitehtina tunnettu ja arvostettu vähintään ammattipiirien sisällä. Hän oli arkkitehtiuransa ohella olympiatason urheilija telinevoimistelussa. Hän suunnitteli pitkän uransa aikana lukuisia rakennuksia, joiden joukossa oli myös monia urheilurakennuksia kuten Imatran, Kotkan, Kauniaisten, Hämeenlinnan ja Rajamäen uimahallit, Töölön urheilutalo ja mm. Kokkolan ja Rajamäen kaarikattoiset urheilutalot. Teräsvirta liittyi laajemminkin valtakunnallisesti merkittävän Rajamäen tehdasalueen ja -yhdyskunnan kulttuuriympäristön suunnitteluun, sillä hän oli tehdasalueen 1950-luvun lopulta ja erityisesti 1970-luvulla tehtyjen uudistusten arkkitehti, sekä toimi myös asuinalueen työntekijöiden ja virkailijoiden asuntojen suunnittelijana.

Nurmijärven kunnan ympäristötoimialan tilakeskus on selvittänyt Seitsemän veljeksien koulun ja Rajakaaren kuntoa ja korjaustarvetta. Tehtyjen selvitysten perusteella on todettu rakennusten olevan huonossa kunnossa. Koulun korjaaminen edellyttäisi suurta remonttia, joka olisi verrattavissa lähes uudisrakentamiseen. Koulu on ollut käyttökiellossa 1.1.2020 alkaen. Lausunnossaan 24.2.2020 Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo katsoi, että Seitsemän veljeksien koulu edellytti selvitysten perusteella erittäin mittavaa korjausta. Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa. Kunnan omassa rakennusperintöselvityksessä koulu on nostettu korkeimpaan eli 1-luokkaan ja sillä on kulttuurihistoriallisia, paikallisia ja arkkitehtonisia arvoja. Esitettyjen korjaustoimenpiteiden laajuus on kuitenkin sellainen, että rakennuksen alkuperäiset arvot menetettäisiin pitkälti korjauksessa. Museo ei siten lausunnossaan vastustanut Seitsemän veljeksien koulun purkamista.

Rajakaaren osalta alueellinen vastuumuseo totesi lausunnossaan 5.3.2020, että rakennus on voimassa olevassa asemakaavassa suojeltu suojelumerkinnällä sr-1. Museo totesi rakennuksella olevan edelleen kiistatta arvoja, joiden vuoksi se on suojeltu eikä rakennuksen purkaminen ole siten ensisijainen vaihtoehto. Maankäyttö- ja rakennuslain 139 §:ssä todetaan, että purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä

24.4.2020

on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista. Rajakaaren purkaminen merkitsisi kulttuurihistoriallisten arvojen hävittämistä eikä purkaminen ole myöskään ajantasaisen asemakaavan tavoite.

Asemakaavoitettava alue on keskeinen osa Rajamäen keskustan julkisten rakennusten muodostamaa kokonaisuutta. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineisto ei vielä sisällä konkreettisia suunnitelmia, joihin Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo voisi ottaa kantaa. Tarkemmin voidaan lausua kaavaluonnoksesta.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö